

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutca 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Husvétkor. Vers. (Sántha Károly.) — Husvét napján. (Sass János.) — A curia riadója. (F. G.) — Szabályrendeletek és utasítások dunántúli egyházkerületben. Tizenötödik közlemény. — Tárca. Vége. — Nekrológ. — Vegyesek. — Hirdetés.

Husvétkor.

Aldunk, Isten, szívből áldunk,
Nem rémít már, nem, halálunk;
Nem sötét a sírnak éje,
Napként süt hitünk beléje.

Ha eltűnik árnyék-éltünk,
Megnyerjük, a mit reméltünk,
Szébb hazánkat, jobb hazánkat,
Hol minket gond s gyász nem bánthat.

Ott nem szenved az igazság,
Ott nem örül a gonoszság,
Ott minden könnyet, mely itt hull,
Eltörül szemünkről az Úr.

E földön minden hiúság,
Örömeink hulló rózsák,
A boldogság is csak álom —
Nincs állandó e világon.

Szentséges, örök Istenség,
A kit imád a mindenség;
Csak úgy nyugszik meg a lelkünk,
Ha mi benned s Te élsz bennünk.

Ott a fényes hajlékokban
A szívünk szabadon dobban;
Bűn nem kísért, seb nem sajog,
Leszünk, mint boldog angyalok!

A kikért itten könnyezünk,
Ott kedvesinkre ismerünk,
S míg itt szívünk bútól reped,
Ott üdvözít a szeretet.

Atyánk, míg a végóra üt,
S ránk a szebb élet napja süt;
E bujdosásnak utjait
Világosítsa meg a hit!

A hit te benned, Istenünk,
S abban, a kit küldtél nekünk.
Ha Ő vele élünk, halunk,
Mint ő, mi és feltámadunk!

Sántha Károly.

Husvét napján.

Óh Istenem! sulyos kő nyom, ki fordítja el rólam? Körültekintek életem viszonyain, körülményein s mindenünnen borus képek, lehangoló jelenségek tűnnek szemeim elé. Mintha a természet vad erői szétszaggatták volna mindazon törvényeket, melyek a nagy mindenség szerkezetét összetartják, vagy mintha az angyalok végkép eltűntek volna légkörünkben s helyettük undok szörnyetegek, ijesztő

kisértetek, vad vigyorgással, féktelen hatalommal vennének körül bennünket. Megszűnt az eszmék isteni uralma, elköltözött az emberi szivekből a szeretet mennyei érzete, helyettük kaján önzés vert tanyát az emberiségben s diadalittas mámorban tobzódva uralkodik féktelen önkénnyel megvetve minden rendfentartó törvényt. Magasztos az emberiség arculatja, midőn egy-egy eszme varázsa által áthatva veszélyt nem ismerő szenvedélylyel, fenkölt lélekkel, minden kincseinek feláldozásával harcol az eszme megvaló-

sulásáért. Szép és megható az emberiség hangulata, midőn a kivivott eszmék békés uralma alatt összhangzat-teljes nyugalommal, hangya-szorgalommal munkálkodik jóléte előmozdításán s csendesen, de szakadatlanul halad előre a tökéletesedés fokozatainak. De napjainkban hiába keresek az emberek tettei mögött magasra törő eszméket, hiába keresem a békés munkálkodás jelenségeit. Adáz harczi tüze az egyént minden fennálló rend ellen s e harcnak nincs egyéb célja, mint az önzés tengernyi vágyainak kielégítése.

Szived egész melegével óhajtanál szolgálni a közjónak, keresel tért erőid kifejtésére, hol hivatás-érzettől áthatva munkálkodnál valamely eszme megvalósítására. Az emberek csudálkozva, idegenszerűen néznek reád, mintha nem e világból való volnál, s elég nyers hangon adják tudtadra, hogy óhajtasodról tanácsos lesz minél előbb lemondani. Az önkény nem türi meg maga körül, kiknek más gondolatok hevítik kebelét.

Vallás- és tiszta erkölcsünkért hordasz szivedben lelkesedni tudó érzelmeket. Gondolkodásaid, szavaid, tetteid elárulják az isteni törvények tiszteletét. Megvető gúnnyal találkozol uton útfélen, mint a kire a felvilágosodottság százada még nem terjesztette ki világosságát. És a mellett kerülnek az emberek, mint a bélpoklost, mert hiszen tudniok kell, hogy az ő vallástalanságuk felett a te lényed, jelenléted kárhóztató ítéletet mond, bárha emberszereteted annak soha hangot nem ad.

Szeretet hatja át egész valódat s azt hiszed, hogy az, kiknek szívét ugyanazon érzelmek melegítik, kiknek egyenlő gondolkodásmódjuk van, azokat kell, hogy az emberszeretet általános érzelmein kívül, benső vonzódás kapcsolja össze. Baráti kebel után áhítazol, kivel legszentebb érzelmeidet közölheted, kinek hű szívére borulva zokoghatod el fájdalmaidat, kinek szeretettől ragyogó szemei irányozzák gondolataidat s lépteidet, kivel szent kölcsönösségben élve küzdheted át az élet örömeit és szenvedéseit. Óh az embereknek más gondoljaik vannak, mint póriás, langyos érzetekkel bibelődni. Lázás sietséggel halad a világ s vele haladnia kell annak, ki elmaradni nem akar. Nincs idő most szelid érzelmeknek szentelni perczekeket. Érdekközösséget ismer csak a világ, ez helyettesíti a barátságot. A kit szellemi szükségérzet ösztönöz barátok keresésére, fagyos közönyt talál embertársai szívében.

A társadalom e képe, melyet a mindennapi élet tapasztalatai szemeim elé rajzolnak, nem az Isten képére teremtett ember fenségese harca a tökéletesedés felé, hanem mintha az alvilág titáni hatalmai szabadultak volna lánczaikról, hogy leromboljanak mindent, a mi fennáll, a miben Isten gyermekei enyhülést, vigaszt, mennyei örömet s boldogságot találnak s gyönyörködjenek pokoli gyönyörrel a pusztításban, a sirásban és jajveszéklésben.

Ugy érzem, rémes zivatar vesz körül s ez eget s földet megrengető rombolás közt mint parányi erősség áll kis családom hajléka, hol felzudult keblem enyhülést, fájó szívem vigasztalást talál s keserű

érzelmeim boldog örömök közt mulnak el. Óh de meddig fog e kis fészek az ostromló szörnyetegek hatalmának ellenállani? Gyarlóságom s erőim fogyatékossága érzetében kimondhatlan kétség és aggodalom gyötör, miszerint szent feladatommak, melyet óh Mindenható elém kitűztél, hogy oltárodra e parányi ponton, e zivatarok közt tisztán megőrizsem s a kiket reám bízál, a mennyország hiveinek seregében megtartsam, megfelelni képes nem leszek. Óh Istenem súlyos kő nyom, ki fordítja el rólam! Ártatlan magzatim kebelében a te szent törvényeid iránti tiszteletet hűségesen oltogatom; a vallás, erkölcsiség és szeretet mennyei virágainak magvait szívükbe buzgón elhintetem; de hogy fognak e zsenge bimbók elsorvadni az élet vad szelétől, midőn az apai házból kilépve vele találkoznak. A kiméletlen erőszak durva nyomását; az ördögi gúny vérig sértő vigyargását, hogyan lesznek képesek elviselni; az ezernyi tolakodó kísértések közt keblük tisztaságát megőrizni.

Erősíts óh szeretet Istene, mindenható Atyám! Ha te vagy velem, ki ellenem. Ég és föld elmulnak, de a te beszédeid soha el nem mulnak. A te szemöldököd ronthat, teremthet száz világot, add, jusson eszembe, hogy e süvölő zivatar is, mely egész lényemet megreszketteti, mely oly kérkedve dühöng, mintha eget s földet elnyelni akarna, a te lehelletedre nyomtalanul leszenderül, elnémul s diadalmasan kél fel a te napod az elgyötört ember kiderülő egére. Diadal emlékünnepeit üljük. Óh ne hagyd tehát elfelejtenem, hogy a föld fia nem ismerhet oly hatalmat, melynek lánczeit nem a te erős karod tartaná öröktől fogva örökké. A ki benned bizik, soha meg nem csalatkozik. Hozzád emelem szívemet aggodalmaim tengeréből törhetlen hittel, gyermeki bizodalommal és te megvigasztalsz, megerősítesz engemet. Feltámadunk, feltámadunk! Nem fog rajtunk diadalmaskodni semmi vész, mint Noé bárkája túlélte hived e háborgó zivatart s midőn a te bölcsességed jónak látja visszaküldeni alvilági oduikba e rakonczatlan hatalmakat; mi a feltámadottak szent örömeiben hozunk néked hálaáldozatot s oltárod előtt ajkainkon szentek győzelmű zsolozsmája zendül meg. Óh tudom, tudom, kibem hiszek, nem, nem hagyom el hitemet! Eltűntek aggodalmaim, lelkem felszabadul a kétség gyötrelmes bilincseiből; megvigasztalódva, megenyhülve és megerősítve tekintek körül e parányi szentélyben, melyet gondviselésemre bízál s rendületlen nyugalommal folytatom munkámat szent törvényeid szerint.

Suss János.

A curia riadója.

Mégis van különbség a dalai láma és a római pápa között, mert míg amaz a világtól elzárva a halandó ember számára teljesen megközelíthetetlen, addig ez folyton keresi hived az érintkezést. Ennek egyik újabb tanujele azon levél, melyet a római pápa utóbbi napokban közvetlenül Zichy Nándor,

követve pedig Esterházy Miklós grófokhoz és érdektársaihoz intézett.

Ha valaki azt hinné, hogy a levél olvasására feljajdulunk, hogy a helyzetet most már csakugyan komolynak tekintjük, minekutánna a magyarországi, úgynevezett néppártnak csúfolt róm. kath. érdekcsoport ime a pápában ily erős támaszlopot nyert, — a ki azt hinné, hogy csak egy borus felhővel is több gyült amúgy is már aggódó homlokunkra, — az határozottan csalódnék.

Ezt mi már egyszerűen megszoktuk. Egygyel több vagy kevesebb a római curia stulgyakorlatai közül, ez ránk nézve azóta, hogy Luther ama bizonyos átokbullaát máglyára dobta — teljesen közömbös.

Nem hogy megdöbbenénk a dolgok ilyenét fejlődése felett, de sőt ellenkezőleg — nem titkolhatjuk el bizonyos örömeztünket s nem tagadhatunk meg bizonyos elismerést a pápai levél egyik-másik jelszónak beillő passzusá felett.

Dicséri a pápa a törekvést, melyet Zichyék maguk elé tűztek, örül a szövetségnek, „hogy a katolikusoknak új egyesülése jött létre a szt. egyház jogainak és Magyarország vallása diszének az országgyűlésen való megvédelmezésére.“

Tehát belejöttünk Magyarországon a hitüldözések korába, még pedig a Pázmánok, Szelepcsényiek örökében, Mária országában a róm. egyház üldöztetésének korába. Bizony bizony siralmas állapot — lenne, — ha tény lenne.

De hát erről sokat beszéltek s vissza is térhünk még e tárgyra, most ne beszéljünk róla.

A mi felett mi örülni szeretnénk, az azok a kegyes tanácsok, melyeket Zichyéknek, mint a kiadói szándékolt „Fehérmegyei Napló“ jövődi kiadóiának, — mint a kik az ujságkiadás terén bizonyára még kezdők, — osztogat.

„Tartsátok meg a legszorgalmasabban, a mit az ujságok kiadóiának már többször előirtunk a felebaráti szeretetről, a szavak mérsékléséről, a világi hatalmak iránt való figyelemről“ . . .

Valóban szép szavak, melyek Magyarországon új irányt lennének hivatva jelölni.

Ez kellett volna már régen a hazai „Magyar Államnak“, „Religiok“, „Kath. Néplapok“ s társaik részére.

Hol lenne ma hazánk, ha a felebaráti szeretet kath. atyánkfiai száján nem lenne csak üres szó s ha annak helyét a római pápa gyöngéd levelei által aligha kiirtható felekezeti elfogultság mind nagyobb hullámokat verő gyűlölködés s türelmetlenség nem foglalná el, ha a szavak mérséklése nem jelentené mindannak, a mi nem római izü vagy szüü, becsmérlő lenézését.

Ha a pápa azt hiszi, hogy e szavainak eredménye lesz, akkor csalódik, vagy ha csak a világgal szemben akarja a kath. vallás nyibusát megóvni, akkor port hint a nagy közönség szemébe.

Vagy ha Zichyéknek kedve lenne a felebaráti szeretet magvait hintegetni s a hazaszeretetet ápolni: vajjon akkor szükség lenne-e „Fehérmegyei lapokra.“

Vajjon akkor nem lenne-e első lépés az ilyen szándéklatok megszüntetése.

Óh, mi azt hiszszük, hogy a Zichyék ujságvállalatából sem a felebaráti, sem a hazaszeretetet tanulni nem fogjuk.

Régi dal az már, hogy a katholicismus vagy mondjuk klericismus Magyarországon csak addig volt hazafias, míg a hazafiság sajátos érdekeinek szolgált s hogy a felebaráti szeretet mikor, mióta s meddig volt viselkedésének rugója, de hogy egyáltalában volt-e valamikor, ezt a lelkesedéssel dicsőített szt. Istvántól kezdve mind e mai napig még felfedezni nem sikerült.

Azonban, hogy e tekintetben irányváltozás küszöbén állnánk, ezt akár Zichyék vállalkozása, akár a pápa levele határozottan meghazudtolják, sőt ez utóbbi ép az ellenkezőre látszik utalni.

Mert bármiképp szeretnők a levél pointját a már idézett szavakban keresni, ha azokat a levél többi részével összefüggésben olvassuk, azonnal beláthatjuk, hogy a levél főgondolata egészen más. A levél egyéb tartalma mellett e szavak csak a conventiónális kifejezések színvonalára süllyednek le.

Azt mondja ugyanis a levél: „S miután sohasem fogtok eltérni a püspökök tanácsaitól, tartsátok meg a mit előirtunk a püspökökkel és a szentszékekkel való egyetértésről.“

A ki tudja, hogy mit tesz a magyarországi katolikusok egyetértése a püspökökkel és szentszékekkel, az tudja azt is, hogy ez egyetértés kapcsán sem a felebaráti, sem a hazaszeretetet feltartani s ápolni nem lehet.

Azt a keveset is, a mi némely katolikusok szívében a kettőből még meg volt, azt is szeretnék Zichyék szép egyetértésben a szentek székével kiirtani.

Szerencsére, hogy vannak még katolikusaink, kiknek római voltak mellett is nem a római szentszék írja elé a törvényeket, de kiknek törvényök az ő szíveikben vagon.

A curia riadója tehát most az egyszer nem fogja megváltoztatni a világ sorját és folyását, egyre azonban mégis jó, az eddig közömbös elemek felköltésére.

„Bátran és vitézül fel arra, a mit a hazaszere- tet és az ősi vallás fénye parancsol!“

Ezt, csak ezt az egy tanácsát kövessétek római katolikus testvéreink! Esméljete fel, s tudakozzátok ki, mi az, a mi a haza minden polgárának parancsol?

Kérdezzétek e sokat zaklatott hazának nagy szel- lemeit Mátyástól, a dicsőtől kezdve fel Rákóczy, Széchenyi, Deák és Kossuthig. Nyissátok fel szeméiteket s lássátok józanul mi az, a mi a hazát, a mi titeket nagygyá, dicsővé, erőssé tehet!

És menjete el az ősi vallás szent forrásaihoz s azokból merítsetek lelkesedést a nagy Mester nyom- dokainak követésére, annak, a ki az ut, az igazság és az élet!

Ettől a Mestertől megtanuljátok azt, a mire sem

a római pápa, sem Zichyék meg nem tanítanak — míg a világ lesz, hogy keresztények vagytok.

S ha egyszer ennek igaz tudatára jutottatok, akkor felragyog majd a hazaszeretet és az „ős“ valóság fénye!

Tehát csak bátran és vitézül fel a küzdelemre! Ebben veletek tartand, erre az ég áldását kéri rátok e hazának minden gyermeke!

F. G.

Szabályrendeletek és utasítások a dunántúli egyházkerületben.

VIII.

(Tizenötödik közlemény.)

A lelkipásztori hivatalról.

A szentségek kiszolgáltatása.

62. Egyházunk két szentsége rendszerint a nyilvános isteni tisztelet alkalmával szolgáltatandó ki.

63. Azonban rendkívülig úgy a templomban, mint magánháznál is, lehet bármely időben keresztelni; valamint az úrvacsora is a betegségben levő, a gyenge egyháztagoknak, ha kéri, magánháznál kiszolgáltatandó.

A szent keresztség kiszolgáltatásáról.

64. Az evang. szülők gyermekei az egyház tagjaivá a keresztség szentsége által vétetnek fel.

65. A mely szülők gyermeküket legkésőbbben hat héttel születése után meg nem kereszteltetik, azoknál a lelkipásztor ennek okát puhatolja és a késedelmezőket szülői ker. kötelelességükre emlékeztesse.

66. A keresztséget, ha szabályszerűen ment végbe, ismételni nem szabad.

67. Kétes esetekben a ker. szülőktől származott gyermekek megkereszteltendők, míg az ellenkező bebizonyítva nincs.

68. A lelencz, ha megkereszteltetése bizonytalan és egészségi állapota ellenkezőt nem kíván, csak 48 óra múlva kereszteltessék meg, hogy ezen idő alatt felőle tudakozódní lehessen.

69. A nem lelkészi egyén által végzett ú. n. szükségbeli keresztség, ha az lényegében Krisztus rendeléséhez képest ment végbe, a lelkipásztor által azon esetben, ha a gyermek életben maradt, meg erősíthető — de a nélkül, hogy ismételtetnék.

70. Az egyházakba áttért felnőttek csak akkor kereszteltetnek meg, ha biztosan meghatározható, hogy megkeresztelve nincsenek.

71. Az ilyeneknél, hogy áttérésök öntudatos és megnyugtató legyen, a keresztséget megelőzi a kellő vallásoktatás és evang. ker. hitökről, vallásos meggyőződésökről nyilvános vallástétel.

72. Megkivántatik, hogy a keresztszülők vagy helyettesek a keresztség kiszolgáltatásánál komoly akadályoztatás eseteit kivéve jelen legyenek.

73. Legalább két ily tanu jelenléte kivántatik.

74. Keresztszülőkül csak felserdült koruak vagy már konfirmáltak fogadtatnak el.

A z e g y h á z k e l é s r ől.

75. Midőn a szülőanya a gyermekágyból felépülvén egyházhoz kimegy, a lelkipásztor ezen „egyházkelés“ alkalmát felhasználja, hogy az anyát, ha gyermeke meghalt, megvigasztalja; ha a gyermek életben van, az anya kisededének gondos ápolására (himlő elleni beoltásra) és nevelésére, a törvénytelen viszonyból származott gyermeknek anyja komoly megtérésre is buzdítandó.

76. Az evang. valláson levő gyermekágyas asszonyt, ha férje más valláson volna is, valamint saját lelkésze részéről történt elutasíttatása esetében, a vegyes házasságban élő más vallásu nőt is avassa be a lelkipásztor.

77. Hason oda a lelkipásztor, hogy az egyházhoz kimenés az első szülés után a 4-ik, az utóbbi szülések után a 3-ik hét előtt ne történjék,

78. Ha a gyermekágyas beteges, vagy ha az anyaegyházhoz távol fekvő községben lakik és az utazás reá vagy az ujszülöttre nézve egészségi szempontból káros lenne; akkor a lelkész hozzá kivitetvén, imádkozzék vele.

A z Ú r v a c s o r á j á r ől.

79. Az úri szent vacsora vételét megelőzi a gyónás.

Közvetlen az úrvacsora előtt, de előtte való napon is tartathatik.

80. Ha valaki magánlag kívánná bűneit a gyónató atya előtt bevallani s lelki atyai tanácsát kikérni, ne utasíttassék vissza.

81. Az Úr asztala megterítendő tekintet nélkül a jelentkezők számára karácsony, újév, nagypéntek, husvét, pünkösöd ünnepén, ádvent és bőjt első vasárnapjain, a confirmatio napján, a hálaadó s a reformatio ünnepén; — ezenkívül több vasárnapon is, ha az egyházközség régebbi kegyeletes szokása, népeisége és az egyházi hívek lelki szüksége kívánatossá teszi.

82. Hogy az Úr asztala meg fog teríttetni, előtte való ünnep vagy vasárnapon a szószékről kihirdetendő, oly buzdítással, hogy a hívek ekkor illendő módon készüljenek.

83. Az Úr vacsorája a délelőtti isteni tisztelet alkalmával szolgáltatik ki, a magán jelentkezőknek máskor is.

84. Az úrvacsorával élni vallási köteleesség, melynek teljesítése mindenkinek lelkiismeretére bizandó s kényszer nem tür.

85. De a lelkipásztornak komoly feladata azokat, kik ez úri szent vacsorával huzamosb idő óta nem éltek, az abban való részvételre reábirni.

86. Részt vehet abban minden konfirmált helybeli vagy idegen, a siketnéma is, ha e szentségnek tudatával bir.

(Folyt. köv.)

TÁRGYA.

A pozsonyi ág. hitv. evang. Lyceum történetéből.

Az egyház és iskola gyors fellendülése, szervezete.
Templom- és iskolaépítés.

(Vége.)

Benső öröm és édes megelégedés töltötte el a hiveket, midőn templomukat elvégre készen állani látták, istentiszteletre rendesen oly nagy számmal gyülekeztek össze, hogy a templom, mely 4—5000 hívőt is magába fogadhatott, mindég zsufolásig telve volt és sokan még álló helyet sem kapván távozni voltak kénytelenek. A hitbuzgóság növelte az áldozat készséget: a gazdag a maga aranyait, a szegény a maga fillereit önként vitte az Ur oltárára, hogy Isten örök ígéje hirdetésének minél szilárdabb hajléka legyen. Az egyház „veteményes kertje“ az iskola is mindinkább szűkké vált, az egyház javára nevelendő csemeték gondozására. A hivek páratlan áldozatkészsége csakhamar előteremtette az eszközöket melyekkel az ifjuság nevelésére alkalmas és czélszerű épület emeltetett. A templom mögött fekvő ház, mely az egykori Armbruster-féle háznak egy része volt és mely már 1616 óta iskola helyiségnek szolgált, lebontatott és helyére diszes iskola-épület emeltetett szorosan a templomhoz. Az épület magában foglalt 8 tágas tantermet, egy iskolai színházat, több mellék- és lakó helyiségeket a tanító személyzet számára. Az épület emelése körül legjobban buzgólkodott Szegner András, városi bíró és az ev. egyház és iskola inspectora. Az épület 1656-ban november 30-án avattatott fel. A felavatás emlékére Szegner András érmet is veretett, melynek aversa a trójai falovat ábrázolta, a mint a görög hősek belőle kiszálnak: reversán pedig ezen felirat állott: INAVG. GYMN. POSON. EV. F. FEST. ANDR. MDCLVI. E felavatás évfordulóját még ma is megtünnepli a lyceum ifjusága a jóltevők emlékére rendezni szokott hálaünneppelel. Azonban az épület a nagy számmal befogadásra jelentkező tanuló ifjuság miatt csakhamar szűknek bizonyult és toldásáról kellett gondoskodni. E toldalékipítkezés az 1665. és 1666. években foganatosított oly módon, hogy még egy emeletet építettek reá és az udvari helyiséget is kiépítették és a már teljesen kész épület bejáratába következő márványra vésett felirat illesztetett, mely még ma is ott látható:

Anno Christi MDCLVII. XIV Januarii
Schola haec ab inclito ac prudentiss.
liberae regiaeque hui civitatis senatu.
In honorem divini nominis. In frugalem
iuventutis institutionem et educationem
tum patriae commodum constituta,
introducata et Jesu Christo salvatori
nostro dicata consecrata est.
Post vero anno Caristi MDCLXV et XVI
curiis eius partim mutatis partim
ampliatis tum conclavibus

adiacentibus superne coaedificatis ex
collectione contributioneque ecclesiae
evangelicae german. nationis restaurata
et firmata est Nobili et praestantiss.
viro Rudolpho Maurach senatore
fabricae praefecto.

Az építkezés azonban itt sem folyt zavartalanul. 1667-ben szükségesnek látszott a francziskanusok kertje felől az iskola épületéhez egy mellékhelyiséget építeni. Az építkezés egész nváron át folyt, és már meglehetősen magasságig ért. Ekkor rosszakaratú besugók hamis jelentést tettek róla a királynak, mire legfelsőbb parancsra a további építkezés betiltatott. A betiltó parancsot szeptember hó 7-én egy kath. lelkész és egy világi megbízott adta át a városi tanácsnak és ez közölte az evangélikus gyülekezettel. A királyi leirat azért tiltotta be az építkezést, mivel a város költségén történik és mivel az épület formája közelről nézve nagyon gyanus. Mind a városi tanács mind az evang. egyházgyülekezet siettek a királyi felséget felvilágosítani, hogy informatioi helytelenek, az építkezéssel azonban abban hagytak. Ekkor a pozsonyi vár parancsnoka utasított, hogy behatóan vizsgálja meg ezen kérdés alatt levő helyiséget és a várparancsnok beható vizsgálat után konstataálta, hogy az semmi egyéb mint egy — árnyékszék. Alig készült el az iskola e fényes csarnoka, a fáradhatlan buzgalmu Szegner András máris új építkezésre gondolt. A pozsonyi evangélikus hivek jó nagy része német anyanyelvű volt, ezek számára készült a Szent Háromság temploma, melyet a köznép német templomnak nevezett el.

De mint már említettük a hivek között nem csekély számmal voltak magyarok és a vallásukért való üldözés miatt Cseh- és Morvaországból ide költözött csehek és morvák is. Ezek már kezdettől fogva önálló gyülekezetet alkottak annyiban, hogy külön lelkésziük volt, ki felváltva magyar és cseh nyelven tartott istentiszteletet, egyebekben azonban a német hivekkel mindenben közösségben voltak. Istentiszteleti helyiségükül egy magántulajdont képező magtár-féle helyiség szolgált, mely a városház melletti kis utca végén a városi kőfal közelében állott. E helyre Szegner András 1658-ban egy magyar-tót templom és torony építését tervezte. A templom költsége szintén közadakozásból gyűlt össze, melyhez legtöbbször maguk a pozsonyi evangélikusok járultak. Így egy polgár magára vállalta az oltár elkészíttetését, egy másik polgár a torony három harangját öntette, egy özvegy asszony a lakatos és üveges munkák költségét viselte stb. Sopron, Kőszeg, Ruszt városok is jelentékeny összeget adományoztak.

Az építkezés oly gyorsasággal folyt, hogy már 1658 december havában a templom toronyostul együtt készen állott. Szegner egyik éjjelen felhuzatta és a közelebbi karácsonyi ünnepeken megszólaltatta, mely tettéért később több társával együtt Bécsben mintegy 25 napi fogságot szenvedett s a harangoknak jó sokáig el kellett némulni.

E templom tornyával együtt nagy száma volt a római katolikusok szemében. A dologról legfel-

sőbb helyen jelentést tettek. Már 1659-ben január 3-án I. Lipót királynak egy leirata érkezett a városi tanácshoz, mely szigorúan megtiltja a templom építésének befejezését és a harangok használatát. E tilalomra a protestánsok február 2-án azt válaszolják, hogy ők a vallás szabad gyakorlását biztosító országos törvényekre és királyi diplomákra támaszkodva építették fel templomukat. Erre a király február 14-én másodszer megtiltja a templom tovább építését és a harangok használatát mindaddig, míg legkegyelmesebben másképp nem rendelkezik. E második királyi tilalomra a protestánsok márczius 23-án válaszolnak és önigazolásukra hivatkoznak az országos törvényekre, királyi diplomákra és az 1646-ik vii országgyűlés V. törvényczikkére, mely az ország összes rendének teljes vallásszabadságot biztosít a templomok, harangok és temetékezések szabad használatával együtt, továbbá a VIII. törvényczikkre, mely szerint az evangélikus templomok, parochiák és iskolák adómentesek. Erre a további zaklatások megszüntek és a templom építkezése még ugyanez évben befejezéséhez juthatott.

Érdekes adatokat nyújtanak a lyceum kézirattárában még meglevő számadások; a német templom építése, bele nem számítva a természetben begyűlt adományokat, mint épületfa, mész, téglá, fuvar stb. 22925 tallérba és 50 denárba került. Ezen költségnek mintegy ötöd része külföldről gyűlt be. Mintegy 2000 forintot adtak az Ausztriából idemenekült számtűzöttek. A többi összeg a hazából került. Egyik nagylelkű adakozó volt Illésházy György gróf. Maguk a pozsonyi hívek a legtöbbször járultak hozzá. Megvan még kézirattárunkban az a jegyzék, mely az egyes hívek adományait feltünteti, mely összegek fényesen hirdetik hitbeli elődeink buzgó áldozatkészségét.

Az egyház és iskola javára tett adakozások legbőségesebben folytak be az 1653—59 években: ezekből épült fel a gymnasium épülete 15000 tallérral és mintegy 500000 drb. téglá adománnyal. A magyar-cseh templom költségeit ma már nem ismerjük, az adózásokról már fentebb szólottunk.

Nem rekeszhetjük be e cikkünket anélkül, hogy hálás kegyelettel meg ne emlékezzünk iskolánk és a magyar-tót (cseh) templom épületének lelkes megalkotójáról Szegner Andrásról, Pozsony városa bírájáról és egyházunk és iskolánk áldott emlékeztető főfelügyelőjéről. E tevékeny hitbuzgó férfiú 1596 körül született Pozsony-Szt.-Györgyön tekintélyes szülőktől. Iskoláit valószínűleg a pozsonyi evang. iskolában végezte, felsőbb tanulmányait pedig külföldi egyetemeken fejezte be, hol különösen történelmi tudományokkal foglalkozott. Majd hosszas tanulmányutazásokat tett nemcsak Németországban, de — a mi jellemző még napjainkban is — Törökországban és Európa keleti részeiben is. Miután bő ismeretekkel és tapasztalatokkal és nagyfokú műveltséggel megrakva visszatért szülőföldjére: Pozsonyban telepedett le és a nyilvános és közéletben jelentékeny szerepet kezdett vinni. Bőséges tanulmányait és gaz-

dag tapasztalatait itt kezdte érvényesíteni. Mint a városi tanács tagja, majd a város bírája és később polgármestere elismerésre méltó érdemeket szerzett Pozsony városa közjólétének emelése és fejlesztése körül. Evangeliumi hitbuzgóságát hirdetik az evang. gymnasium és a magyar templom épülete, melyeknek létrehozását elsősorban az ő érdemeinek kell betudnunk. E két épület ma is hirdeti Szegner András érdemeit. Igaz, hogy e két alkotása ma már nem a miénk; elvette tőlünk jogtalanság, az erőszak, mely ily uton vélekezett Istennek tetsző dolgot cselekedni. De az eszme, mit e két épület alapkövébe Szegner lerakott, nem maradt meg a jogtipró hatalom kezén ez elvehetetlen jussunk marad, melyet a protestáns hitbuzgóság és áldozatkészség csakhamar új életre keltett. Szegnerünk 1665-ben május 13-án hunyt el. Érdemeit jellemzően ecseteli Thomaes Illés iskolánk ez időbeli rektorának emlékbeszéde, mely „Cupressus funera sive Luctus gymnasii Poseniensis stb.“ cím alatt nyomtatásban is megjelent (L. Thomaes életrajzát). Ezen emlékbeszédben Thomaes Szegnerről mint a gymnasium megalkotójáról ezen szavakkal emlékezik meg: „Nulla erit tam ingrata fama, nulla tam incuriosa virtutum aetas, nulla tam negligenter occupata eruditio, quae tanti nominis celebrationem ad se non pertinere arbitraretur. Nulla illuscescet nostro gymnasium festivitas, nulla posteris Musis celebritas instaurabitur, quam non insigniat honesta recordatio et venerabilis memoria eius viri, qui Palaestrae huic auspiciis quodam modo commendavit.“ Közel harmadfélszázadnyi idő beváltotta e jósló szavakat. Szegner emléke ma is kegyeletünk tárgya. Hiszszük hogy a jövő kor sem fogja őt elfelejteni.

Markusovszky Sámuel,
lyceumi tanár.

NEKROLOG.

Özvegy Szulovinyiné szül. Dörfler Teréz.

Virág esőt hintettek virág vasárnapján az Úr útjára gyöngéd női kezek, virág eső hullott nemeslelkű egyik elhunyt egyháztagnak koporsójára. F. április hó 6-án virág-szombatján kísértük ki általános részvét között özvegy Szulovinyiné szül. Dörfler Teréz úrnőt az örök nyugalomra, — s virág esőt hullatott az egyház e lelkes tagja a nagyszombati evang. egyházugyülekezetre megtévén azt összes ingó és ingatlan vagyona örökösének.

A tanítványok elvesztették szeretett mesterüket, de e szomorúságukat csakhamar öröm váltotta fel: az Úr feltámadott. Mi is elvesztettünk az elhunyt úrnő személyében egy mestert a női erényeknek s a lángoló egyházszeretethez egyik nagy mesterét, de szellemes, jótékonyága, örök időkre szóló nagyszerű alkotása velünk marad; ezekben ő feltámadott és újra él köztünk, s élni fog az idők végezetéig, s ez vigasztaló és felemelő egyaránt.

Szulovinyi Mór özvegye szül. Dörfler Teréz úrnő született Sopron városában 1828. évben, szülői odaváló

odavaló szállodatulajdonosok valának. Mint egyetlen gyermek igen gondos nevelésben részesült. Művészet, irodalom, zene kedves tárgyai valának s élvezetet csak ezekben keresett. E mellett kiváló jellemvonása volt a mély vallásos kedély. 1850-ben férjhez ment Szulovinyi Mór helybeli előkelő kereskedőhöz kívül 34 évig példás házasságát élt. De élete nem folyt le megpróbáltatások nélkül. Nagy anyagi veszteségek érték férjét — majd édes anyját, két gyermekét, végre férjét veszté. De a csapások nem tették zúgolódóvá s a gyöngé nőt meg nem törték, csak hitét s alázatát növelték. Ettől fogva kizárólag szamaritánus munkájának szentelte magát s vagyonát.

Egyházunk kebelében „nőegylet“ alapított, melynek kezdettől a legnagyobb odaadással működő elnöke volt, s örülve örült mikor a szegény iskolás gyermekek karácsonyi ünnepét tartottuk. Szinte csodálni kellett azt az aprólékos gondot, s fáradhatatlan munkásságot, melyet ilyenkor kifejtett; a mit csak tehetett — maga tett meg mindent, hogy 30—35 gyermeknek karácsonyi örömet szerezzen!

Részt vett minden néven nevezendő jótékony mozgalomnál felekezeti különbség nélkül. Egészsége már régebb idő óta megrendült. Mintegy 10 nappal halála előtt egyszerre hirtelen öszerogyott s ez volt kezdete a feloszlás processusának. Ágyba feküdt s fel nem kelt többé. Ugy halt meg, mint a hogy egy angyal elszáll; derék nagy szenvedések között, egy jajj szó nélkül. Csak környezetét, kérte hogy imádkozzanak érte, hogy oly sokat ne kelljen szenvednie.

Végrendelete — kiegészítve, két pótvégrendelettel a helyb. járásbíróság előtt felolvastatott melynek értelmében kivéve némely csekélyebb hagyatékokat, tekintélyes vagyonának egyedüli s általános örökösévé a nagyszombati ev. egyházat tette.

A vagyon mai értéke kerekszám 180.000 frt. Ily husvétii tojást készített nekünk egy felkentje sokat szenvedett nagyszombati egyházunknak!

Az áldott emlékü hagyományozónak főbb végrendeleti intézkedései: Rokonainak hagyott nagyobb összegek elősorolása után az ev. lelkészek, tanítók fizetésének emelésére 6000 frt alapítványt nagyszombati közintézeteknek 1700 frt; az ev. temető s családi sirbolt fentartására 1500 frt, az egyetemes gyámintézetnek céljaira 1000 frt tőkének %-ai; a nagyszombati ev. templomépítési alapnak 3000 frt. A többi vagyon „Szulovinyi Mór és Terézia“ alapítvány czimén a nagyszombati ev. egyház tulajdona, melynek jövedelméből felerészben a nagyszombati ev. egyházhoz tartozó szegény iparosok, özvegyek, és szorgalmas s jó szellemű és magaviseletű tanulók segélyezésére másik felerészben az ev. egyházközség szükségleteinek fedezésére fordítandó. Az első fiókvégrendeletben, mintán kivált kereszt gyermekeiről s más rokonairól megemlékezett a lelkésznek 500 —, a tanítóknak 200—200 — a nagyszombati ev. nőegyletnek 2000, a pozsonyi diakonisszaintézetnek 3000 frtot hagyományoz. Második fiók végrendeletében ékszerai, butorai, vászonneműire nézve intézkedik rokonai javára,

Igy élt, így működött, így építette Isten országát ez a nő a földön. — Emléke élni fog örökké. — Valóban ráillenek a melyeket koporsója felett egyik szónok mondott:

A ki itt a földön így élt s így szeretett,

Az már életében a menyiny lakója lett. F.

VEGYESEK.

— Az előfizetés megújítására tisztelettel kérjük évnegyedes előfizetőinket.

— Lelkészítatás. Borbély Gyula, iharos-berényi lelkész társunkat márczius hó 24-én iktatták be ünnepélyesen hivatalába úgy a gyülekezet tagjainak, valamint a szomszéd községeknek s különösen Csurgó város intelligentiájának részvétele mellett. A beiktatást nt. Német Pál esperes végezte; az ünnepély fontosságát nevelte még az, hogy a beiktatott lelkész e napon váltott jegyet Andorka Emilia kisasszonynyal, Andorka Gyula esperességi felügyelő, kir. járásbíró és Farkas Emma kedves leányával. A kettős frigyés, melyet e napon testvérünk kötött, mi is Istennek áldását kívánjuk.

— Tudomásul. Tervezett suspirium gyűjteménynek „Az oltár, a szószék, a temető költészetének“ kiadását gyűjteményem teljesebb tétele s prot. irodalmi viszonyaink mostohaasága miatt egy-két esztendővel elhalasztom. Nagy Lajos, Gabronyi ev. s. lelkész.

— Ág. hitv. ev. középiskoláink érettségi vizsgálataihoz kormányképviselőül kiküldettek: A dunáninneni ág. ev. egyházkerületben: a pozsonyi ág. hitv. ev. lyceumhoz dr. Horváth Ödön, esperesi jogakadémiai dékán; a selmeczbányaihoz dr. Asbóth Oszkár, budapesti egyetemi tanár. A dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerületben: a soproni lyceumhoz dr. Frölich Izidor, budapesti egyetemi tanár. A bányai ág. hitv. ev. egyházkerületben: a budapesti főgymnasiumhoz dr. Asbóth Oszkár, budapesti egyetemi tanár; a szarvasi főgymnasiumhoz Hörk József eperjesi főiskolai tanár. A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületben: az iglói főgymnasiumhoz dr. Gömörö Oszkár, miniszteri tanácsos; a kézsmárki és eperjesi főgymnasiumokhoz Mauritz Rezső, budapesti főreáliskolai igazgató; a rozsnói főgymnasiumhoz dr. Heinrich Gusztáv, budapesti egyetemi tanár; a nyíregyházi főgymnasiumhoz Klein Gyula, műegyetemi tanár. Az erdélyrészi ág. hitv. ev. egyházkerületben: a nagyszombati főgymnasiumhoz és főreáliskolához dr. Heinrich Gusztáv, budapesti egyetemi tanár; a segesvári főgymnasiumhoz Schneller István, kolozsvári egyetemi tanár; a medgyesi, brassói és beszercei főgymnasiumokhoz Elischer József, nagyszombati főigazgató.

— A pestmegyei ág. hitv. ev. esperességi özvegy-árva-segélyező egyesület zárszámadása az 1894. évről. Pénztári bevétel 16,899 frt 8 kr., kiadás 13,541 frt 4 kr.; egyenleg 3358 frt 4 kr. Jövedelem 7938 frt 39 kr., kiadás 3038 frt 90 kr.; jövedelmi többlet s így az 1894. évi szápurulat 4899 frt 49 kr. A tiszta vagyon az 1894. év végén 73,147 frt 71 kr. A segélyezési és költségirányzat az 1895. évre: segélyezésekre 5100 frt és segélytartalék-átvitel jövő évre 499 frt 96 kr. Egy emelt egész segély évi 300 frtot tesz ki. Ezen gyámintézetnél is a kezelők és tagok buzgólkodására Isten áldását adta. Érdekes az, hogy az utolsó 7 év alatt a konfirmáltak, adományok, gyűjtések és offeratoriumok számlán 1244 frt 92 kr. van, a biztosító társulattól 5 év alatt kapott az egyesület 893 frt 30 kr.

— A zólyomi ág. hitv. evang. egyházmegyei lelkész-tanítói özvegy-árva segély- és nyugdíjegyület és a Grenczner-alap 1894. évi állapotáról szóló jelentést vettük, melyből a főtételeket szintén ide iktatjuk. Az első egyesület bevétel volt 7528 frt 22 kr., kiadása 7280 frt 70 kr., pénzkészlet az év végén 247 frt 52 kr. A vagyon 23,063 frt 99 kr., a múlt évi gyarapodás 484 frt 80 kr. Egy-egy segélyezettnek egy évre 72 frt jut, segélyezettnek 20-an. Másodszor a Grenczner-alap bevétel 1021 frt 98 kr., kiadása 987 frt 53 kr.; pénzkészlet az év végén 134 frt 35 kr. Vagyon 4991 frt 29 kr., évi gyarapodás 470 frt 64 kr. Ebből 6 lelkész-özvegy egyenként 38 frttal lesz segélyezve. Kiemelendő jötevők Radvánszky János báró,

ki mindkét alapra 70—70 frtot adott; Csipkay Károly esp. felügyelő, ki a Grenzner-alapnak 80 frtot adományozott. A jelentő pénztáros úr kívánságához, hogy Istennek áldása nyugodjék az adományokon és adományozókon, örömmel csatlakozunk mi is.

— A régi dunáninnyi kerület öt felső esperességéből vesszük azt a tudósítást, hogy márczius hó 19 én Brezová a nyitrai esperesség közgyűlést tartott, melyben elhatározták, hogy a kerületek arányosítását elrendelő és ő Felsege által szentesített törvény ellen minden megengedett eszközzel küzdeni fognak s hogy a többi négy esperességgel egyöntetűleg járjanak el, április 25-ére Ó-Turára értekezletet bírnak össze, melyen közösen állapítják meg a további teendőket. Egyuttal felhívták intéztek a nyitrai, trencsényi és lipcsei esperességek gyülekezeteihez, hogy a dunáninnyi kerületben folyamatban lévő kerületi felügyelői választásban részt ne vegyenek.

— A szerajevói evangélikusok márczius 24-dikén tartották első ez idei istentiszteletüket, mely alkalommal az urvacsoira szentségében is részesültek. A hu-vét megünneplése volt ez. A Banjaluka melletti Franz-Josefsfeld, e magyar telep lelkésze, Schäfer Lajos tartott emelkedett hangú határos beszédet a mintegy kétszáz főre tehető hallgatóság előtt. Mindaddig, míg a számban úgy szólván naponként gyarapodó hitközség állandó lelkészt választ, annak rendes lakot s ezenkívül imaházat épített, a nevezett lelkész végzi az egyházi funkciókat és pedig az istentiszteletet mindig az úgynevezett Aschenbrenner-féle sörgyár karzatos nagy termében, évenként négyszer-ötzr látogatván el a kis egyházközséghez. Ez alkalommal szomorú kötelességet is teljesített a papjával együtt lévő gyülekezet, a mennyiben az istentiszteletet megelőzőleg a hitközség egyik oszlopférfiát, buzgó presbyterét, Engelhardt vasuti főmérnököt helyezte örök nyugalomra, kit munkás élete delén ragadott ki közülök a birtelen halál, a szívszélhűdés. Istentisztelet után általános hitközségi, majd tanács-gyűlés volt. Előbbin az elhalt Engelhardt helyére dr. Frónius, cs. és kir. ezredorvos választott presbyteré; megállapították a múlt év végén vett és felszentelt temetőre vonatkozó rendszabályok; bizottság küldetett ki a paplak és imaház létesítésére s állandó lelkész meghívására vonatkozó előmunkálatok elkészítésére; végül a múlt évi számadások vizsgálattak meg, melynek rendbenléte s eredménye, hogy t. i. a még csak csecsemőkorát élő egyházközség közel nyolczszáz frtnyi tiszta vagyonnal rendelkezik, örvendetes tudomásul vétetett. A presbyteri gyűlésen a másfél éve fennálló egyházközség történetének az egyházi felügyelő, Ballif műszaki tanácsos szerkesztette jelentés alapján történt előterjesztése képezte a főtárgyat. Gyűlés után az ujonnan választott presbyter tette le hivatali esküjét; majd Buxbaumer József cs. és kir. főhadnagy keresztelkedett meg s vétetett föl egyháztaggá. Ez ünnepeles aktusnál a keresztapai tisztelet Schumann Richard fogorvos, az egyház buzgó pénztárnoka és presbytere töltötte be, míg tanukként Br. Cnobloch kataszteri főfelügyelő, dr. Frónius ezredorvos, Ballif egyházi felügyelő és dr. Zsilinszky Lajos korm. politikai tisztviselő szerepeltek. Az egyház fenállása óta ez az ötödik áttérési eset. Keresztelés volt négy, esketés egy, confirmáltatott három, elhalálozott három; rendes tanító általi hitoktatásban részesül harmincz gyermek.

— A „Flugblatt der evangelischen Hilfsanstalt in Ungarn“ című röpirat 3. száma e napokban hagyja el a sajtót. Tartalma a következő: Szórvány-képek a következő címek alatt: 1) „Und nun Herr, siehe an ihr Dräuen...“, 2) „Wenn alles bricht, Gott verlässt uns nicht; grösser als der Helfer ist die Noth ja nicht“, 3) „Es waren viele Wittwen in Israel...“, 4) „Wer ist schwach und ich werde nicht schwach“, 5) „Hilf dir selbst, so wird Gott dir helfen“; továbbá: A. G. A. jubileum Magyarországon részletes kimutatással a G. A. alapra befolyt adományok-

ról; végül mozzanatok a gyámintézeti munkából. A laposka ezuttal félívnyi terjedelemben jelen meg. Kérem mélyen tisztelt kartársaimat, hogy a beküldendő példányokat egyházukban elárusíttatni kegyeskedjenek. Ha ez azonban itt-ott bárminő okból lehetetlen volna, kérve kérem, ne küldjék vissza a laposkát, hanem osszák ki ingyen az egyháztagok közt. Ha nem is lesz anyagi haszna ennek a vállalkozásnak (az esetleges jövedelem a gyámintézeti), megelégszünk azzal az erkölcsi sikerrel, hogy talán néhol érdeklődést kelt gyámintézeti magasztos ügyünk iránt. Locsmánd, 1895. április hó. Löw Fülöp, szerkesztő.

— Jezsuita egyházipolitikai prédikációk Pozsonyban. P. Findenik, jezsuita áldozó pap Pozsonyban a kórház-utcai templomban a bőjt folyamán prédikációkat tartott, melyekben a helyi sajtót megtámadva, a szerkesztőket eretnekeknek és pogányoknak czimezte s a néppártot jelentette ki azon egyedüli igaz katolikus hívők pártjának, mely a Jeruzsálemba vonuló Krisztus elé a „hozánnát“ kiáltja és minthogy Krisztus országának alá vannak vetve valamennyi királyok és fejedelmek, azt az időt tartotta eszményinek, midőn a császárok a pápának kengyelvását tartották és a pápának országokat adományoztak, melyeket mostan elraboltak tőlük. S így ment az tovább az egyedül üdvözítő vallás nagyobb dicsőségére. Azonban úgy látszik a prédikátornak eljárt a szája és fellépését a jezsuita-rend főnökei nem tartották helyesnek, mert legközelebb a pozsonyi „Grenzboten“-hoz Jézus társaságának osztrák-magyar provinciális német nyelven a következő átiratot intézte: „Tekintetes Szerkesztőség! A Jézus társasága osztrák-magyar provinciájának tisztelettel alulírt provinciális kéri lapjában a következő soroknak helyt adni: Miután sajnálattal értesültem, hogy társaságunknak egy áldozó papja a pozsonyi kórháztemplomban mondott prédikációiban ildomtalan módon a politikai tért érintő nyilatkozatokat engedett meg magának: úgy egyrésztől az illetőt hivataiától elmozdítottam, másrésztől kötelességemnek tartom azt is, hogy eljárásomat nyilvánosan köztudomásra hozzam, hogy ezzel ama téves véleményt megelőzzem, mintha az ily prédikációi mód a Jézus társasága főnökeinek helyeslését bírná, midőn ellenkezőleg, ezt azok határozott helytelenítése éri. Kiváló tisztelettel Widmann Ferencz X. S. J. Bécs, 1895. április 6 án.“ Ezen igen érdekes átiratot közönségünkkel a Jézus társasága ügyességének bizonyítékául közöljük, mellékesen érintve azt is, hogy a Jézus társasága épen nem tartja szükségesnek a magyar közjogot figyelembe venni, hanem Bécsből igazgatja az osztrák-magyar provinciájának magyarországi részét is.

Kókai Lajos könyvkereskedésében Budapesten

megjelent és kapható protestáns imakönyvek u. m.:

Br. Barkóczy D. A. Az én imáim. Imák és elmélkedések protestáns leánygyermek, serdülő leányok és ifjú hölgyek számára. Ára füzve 1 frt. Vásznonkötésben 1 frt 50 kr. Fekete bőrkötésben 2 frt. Chagrin bőrkötésben kapcsolcsal 2 frt 60 kr. Diszesebb kötések 3 frttól 10 frtig.

Gyurácz Ferencz. A Hitoltára. Imakönyv, evangélikus keresztyének számára. Ára vászonba kötve 80 kr., finom angol vászonkötésben vörös vagy márvány metszettel 1 frt 20 kr., vászonkötés márvány metszettel tokban 1 frt 50 kr., arany metszettel tokban 1 frt 80 kr., finomabb kiadás velin papírosan, fekete bőrbé kötve arany metszettel, tokban 2 frt 50 kr. Csattal, tokban 3 frt. (10 példányra 1 ingyen.)

Sántha Károly. Buzgóság könyve. Ára vászonkötésben 2 frt. Arany metszettel 2 frt 60 kr., fekete bőrbé kötve aranymetszettel tokban 3 frt., finom Chagrin bőrbé kötve, aranymetszettel, csattal, tokban 4 frt. (10 példányra 1 ingyen.)

Ezen imakönyveket bizományul adom a nt. uraknak, utólagos elszámolásra.